

УДК 330.34(477)

РОЛЬ КРЕАТИВНИХ ІНДУСТРІЙ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ

Олена Христенко

канд. екон. наук, доцент

Анастасія Добровольська

студентка

Поліна Кулик

студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка» (Україна)*

Креативні індустрії (КІ), які перебувають на перетині мистецтва, бізнесу та технологій, набувають дедалі більшого значення – як на національному, так і на міжнародному рівнях. Вони стали стратегічними напрямками для підвищення конкурентоспроможності, продуктивності, зайнятості та сталого економічного зростання. Чудове зростання обороту та створення нових робочих місць, витримуючи економічну кризу, роблять креативні галузі привабливою сферою інвестицій на приватному і державному рівнях. З іншого боку, сфера знань про економічну роль креативних індустрій та їх вплив на розвиток інших секторів економіки дуже обмежена.

Креативні індустрії України містять візуальне мистецтво, виконавське мистецтво, видавництво, дизайн, моду, ІТ, аудіовізуальне мистецтво, архітектуру, рекламу, бібліотеки, архіви та музеї, народні ремесла [1].

Валова додана вартість (ВДВ), зайнятість і кількість суб'єктів господарювання КІ України зростають швидкими темпами. У 2018 р. ВДВ креативних індустрій становила 97 млрд гривень (3,9% загальної доданої вартості, а в 2019 р. вона вже становила 117,2 млрд гривень (3,95% загальної доданої вартості). Більшу частину доданої вартості КІ створює комп'ютерне програмування – майже 43% від загальної ВДВ КІ у 2019 р., що і забезпечує їх стрімке зростання. Крім комп'ютерного програмування, до ТОП-5 найбільших видів економічної діяльності КІ за ВДВ також належать рекламні агентства (12%), консультування з питань інформатизації (10%), діяльність у сфері телевізійного мовлення (9%), а також виробництво кіно та відеофільмів, телевізійних програм (4%) та посередництво в розміщенні реклами в засобах масової інформації (4%). Зайнятість у КІ від 2013 р. зросла на майже 40%. Загалом у 2019 р. КІ забезпечили роботою 352 тисяч людей, або 3,6% зайнятих. Для

порівняння, роком раніше в КІ було зайнято 309,5 тисяч працівників, а у 2013 р. – 252 тисячі працівників.

Вплив КІ на економіку має різні рівні. Розглянемо спочатку прямий вплив креативних індустрій на економіку, тобто збільшення виробництва креативної індустрії дорівнює сумі додаткових витрат кінцевого споживання на товари та послуги креативної індустрії з боку загального державного управління. Креативна індустрія споживає та постачає товари й послуги інших галузей водночас, а також потребує збільшення власного проміжного споживання для виробництва готової продукції. Це має опосередкований ефект збільшення випуску через додатковий попит на готові товари чи послуги. У міру зростання промислового виробництва продуктивні домогосподарства заробляють більше, а отже, споживають більше [2].

Креативна індустрія спочатку зазнала удару пандемії, а потім повномасштабної війни. Для будь-якого напрямку діяльності постійні й досить тривалі переpons становлять загрозу. За статистикою: близько 20 % спеціалістів виїхали в інші країни; 37 % залишилися без роботи або тимчасово не отримують зарплатню; 39 % опитаних спостерігають значне зменшення кількості замовлень.

Експортний потенціал креативних індустрій України величезний. За підсумками 2022 р. в інших країнах на підтримку України проведено 650 культурних заходів та понад 100 концертів.

Російська атака призвела до відтоку українських експертів. Через економічний спад і зниження платоспроможності українських клієнтів талановиті виконавці змушені шукати заробіток на міжнародних ринках.

Глобальна креативна економіка становить 6,1% ВВП. Крім того, з кожним роком кількість робочих місць у цій сфері збільшується. ВВП від креативного бізнесу в Україні становить близько 7%, але експерти вважають, що потенціал перевищує 10% (до прикладу, ВВП США становить 11%).

На топових позиціях з виробництва доданої вартості економіки України: ІТ сектор; архітектура, інжиніринг; кіномистецтво; інформаційні послуги; реклама.

У 2021 р. на створення центрів креативної індустрії було виділено 200 мільйонів гривень. Попри складнощі, в I кварталі 2022 р. рівень податкових надходжень від креативної індустрії зріс на 16 % порівняно з показниками минулого року. Такі 84% коштів надійшло зі сфери ІТ, 7,2% – від реклами [3].

Таким чином, Україна має значний потенціал у креативних індустріях, зокрема в кіно, музиці, видавництві, архітектурі, дизайні та інших галузях. Наприклад, українські музиканти та композитори активно виступають на міжнародних конкурсах та фестивалях, а українські фільми й телешоу здобувають призи на міжнародних кінофестивалях. Креативні індустрії є

важливим чинником економічного розвитку України, сприяють розвитку інновацій, творчості та культурного життя країни.

Список використаних джерел

1. Роль креативних індустрій в економіці післявоєнної України. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/12/21/695268/>
2. Креативні індустрії: вплив на розвиток економіки України. URL: <https://kse.ua/wp-content/uploads/2021/04/KSE-Trade-Kreativni-industriyi-Zvit.pdf>
3. Токарев М. Не одними айтівцями. Що креативні індустрії зможуть запропонувати Україні. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2023/01/19/696149/>